

Miina Kantti: Maa alla, yllä taivas

Miina Kantti: Maa alla, yllä taivas. Helsinki: Basam Books, 2022.

Teksti: Silja Mäki

Suo hengittää hiljaa

Valkoiset tupasvillat hekkuvat suolla auringonlaskussa. Kauempana taivaanrannassa sumun sinervä sekoittuu auringon haipuviin säteisiin. Jo herkän kaunis kansi kutsuu lukemaan esikoiskirjailija Miina Kantin tuoretta teosta *Maa alla, taivas yllä*. Teos on kertomus, romaani, ja samalla tietopaketti soista ja ilmastonmuutoksesta. Se on mitä ajankohtaisinta, kun luonnon ennallistamista pohditaan EU-komission ja hallitusten tasolla.

Nuori nainen, Halla, perii isoisältään kainuulaisia peltoja, jotka on aikanaan raivattu suohon. Aluksi oli suo ja kuokka, niin kuin suomalaisen agraarikulttuurin juurista kerrotaan. Isien ja entisten sukupolvien työtä, pellon raivausta soiden ojituksineen ja siitä syntynyttä maalaismaisemaa voi arvostaa, ihailaa ja rakastaa, niin kuin Halla tekee, mutta tietomme ilmastonmuutoksesta ja sen syntyyn vaikuttavista tekijöistä tekevät tilanteesta ristiriitaisen, aina ahdistavuuteen saakka.

Suomen soista puolet on muokattu pois luonnontilastaan, kertoo kirja. Ojitetut suot päästävät hiilidioksidia toisin kuin luonnontilaiset suot, jotka sitovat sitä kymmenkertaisesti mihinkään muuhun ekosysteemiin verrattuna. Suot ovat luonnontilassaan sampo, ihmisen toimien jälkeen lähellä katastrofia.

Päähenkilön nimi on kulminaatiopiste: halla on pellolle ja viljalle pahin uhka. Onko Halla uhka isoisänsä perinnölle vai luonnon monimuotoisuudelle? Kannattaako hänen jatkaa viljelyä, ennallistaa suo vai kenties jotain muuta?

Takakannen mukaan kirja on kertomus maahengestä, suomalaisuudesta, ilmastonmuutoksesta ja hiukan myös rakkaudesta. Tosiaan siinä on kahden ihmisen välisen rakkaustarinan poikanen. Näen sen kuitenkin paljon suurempana rakkaustarinana, rakkaustarinana luontoon, haluun säilyttää se.

Suomalaisuuden kaari kuvautuu päähenkilön pohdinnoissa paitsi suurena kaarena 1500-luvun asutuksista, 1600-luvun nälkävuosien kautta viime sotien haasteisiin, myös yksittäisen perheen jäsenten kohtaloina muuttuvassa maailmassa juppikulttuurin ja ,1990-luvun alun laman kourissa. Kenen toivotaan jatkavan isien työtä ja kuka sen haluaa tehdä? Koulutuksen hankkiminen, sukupuoliroolit ja ylpeys vetävät kukin suuntiinsa. Isien kuiskeessa on vaikea tehdä omia päätöksiä.

Teoksessa on paljon tietoa ilmastonmuutoksesta ja etenkin soista, mutta tietokirjasta se ei mene, koska lähteitä ei lainkaan ole – eikä sen tietokirja ole tarkoitus ollakaan. Kenties tällainen tapa tuoda tietoa esille on paikallaan yhtenä kanavana. Kun tunteet ja monella lukijalla jonkinlainen, ellei suora omakohtaisuus ovat mukana, ajatusten herättäminen on tehokasta. Pienenä puutteena voi mainita sen, että teokseen on jäänyt hieman toistoa.

Kirjailijan nimi Miina Kantti yhdistyy väistämättä Minna Canthiin, mikä lienee tarkoitus – yhteys rohkeaan naisääneen ja kenties Itä-Suomeen. Kantti on vapaa toimittaja ja seitsemän lapsen äiti.

Kantin teos toimii kirjallisuusterapeuttisessa mielessä ympäristö- ja ilmastoahdistuksen työstämisessä taustakirjallisuutena tai yhdessä ryhmän tai psykoterapiassa asiakkaan kanssa luettavana materiaalina. Tiiviinä, 127-sivuisena, ja selkeälukuisena se on helppo ottaa haltuun. Teos sopii myös virikkeeksi elämäkerralliseen kirjoittamiseen tai terapeuttisessa mielessä oman suvun vaiheiden tarkasteluun.

Tarinaa tahdittavat Kalevasta oivasti valitut poiminnot. Maan yhteydestä, Äiti Maasta, irtautumisen symbolina toimii omakotitaloasujien ilmassa roikkuva kukka-amppeli, joka heitetään syksyllä pois. *Maa alla, taivas yllä* antaa kuitenkin toivoa.

Silja Mäki on psykoterapeutti, kirjallisuusterapeutti ja kirjallisuusterapiakouluttaja.

Arvio on alun perin julkaistu 27.10.2022 Silja Mäen nettisivuilla.